

SPIEGEL

HISTORIAEL

maandblad voor geschiedenis en archeologie

januari 1972, 7de jaargang nr. 1, losse nummers f 4.75, België 75 F

DE BA'THPARTIJ IN SYRIË

In de vooral sinds de juni-oorlog van 1967 groeiende stroom van informaties over de recente geschiedenis van het Midden-Oosten speelt de Ba'th-partij een grote rol. Doelstellingen en ontwikkeling van deze merkwaardige groepering vormen het onderwerp van bijgaand artikel, dat tevens een verhelderende kijk geeft op de huidige situatie in de Arabische politiek.

In 1940, toen Syrië nog een Frans mandaatgebied was, werd in Damascus de Partij van de Arabische Ba'th (=hertijzenis) opgericht door een kleine groep jonge intellectuelen. De voornaamste initiatiefnemers hiervan waren Michel 'Aflaq, een christen, en Salah al-Din al-Bitar, een moslim. Beiden waren leraar aan de 'Tajhiz middelbare school van Damascus, waar zij onder hun leerlingen hun eerste politieke discipelen vonden.

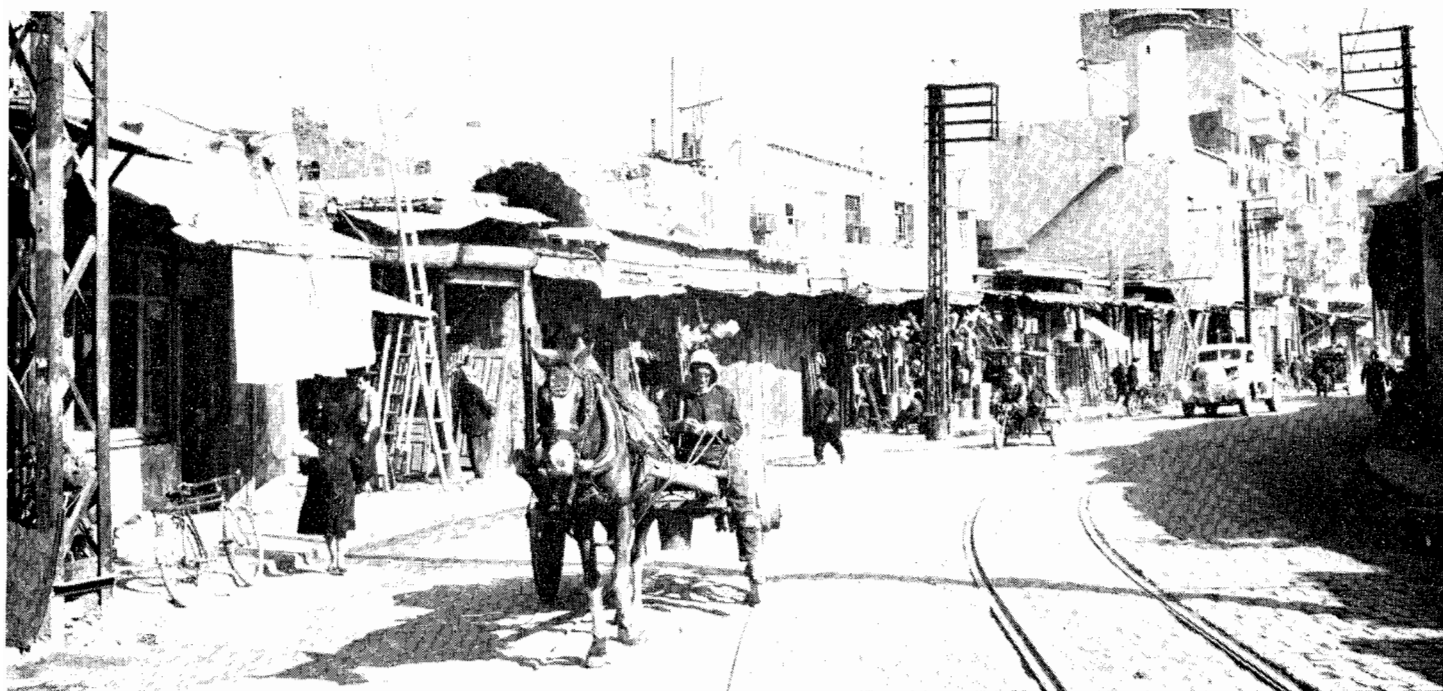
Ideologie en organisatie

De Ba'th was in de eerste plaats een nationalistische partij, die streefde naar bevrijding van de hele Arabische wereld

van buitenlandse overheersing, zoals bij voorbeeld de Franse bezetting van Syrië, Libanon en delen van Noord-Afrika. De ideologie van de Ba'th is gebaseerd op drie hoofdoelen, die onderling met elkaar verbonden zijn: eenheid, vrijheid en socialisme. Het voornaamste van deze doelen is het bereiken van een algehele Arabische eenheid, dat wil zeggen de vereniging van het gehele Arabische volk (natie) dat een gebied bewoont dat zich uitstrekt van de Atlantische Oceaan tot aan de Perzische (Arabische) Golf. Volgens de ideologie van de Ba'th vormen de Arabieren uit staten als Syrië, Irak, Egypte of Marokko geen aparte

volkeren, maar behoren zij tezamen tot één groot volk: de Arabische natie. De politieke grenzen die deze Arabieren van elkaar scheiden zijn volgens de Ba'th kunstmatig en moeten verdwijnen. Een eenheid kan pas echt bestaan als ook de twee andere hoofdoelen van de Ba'th bereikt zijn, namelijk vrijheid (hetgeen bij de Ba'th een soort volksdemocratie inhoudt) en socialisme. Volgens de Ba'th is het onmogelijk om twee Arabische landen met elkaar te verenigen, als het ene land een kapitalistisch en het andere land

1. De oude binnenstad van Damascus symboliseert met haar straatjes de vele vreemde wegen van het politieke bestel in Syrië.

een socialistisch systeem heeft, of als de Arabieren in het ene land 'vrij' zijn en in het andere land niet.

Dat de Ba'th de hele Arabische wereld als een geheel beschouwt, blijkt uit de wijze waarop zij georganiseerd is. Aan de top staat een Nationale (dat wil zeggen pan-Arabische) Leiding, waarin vertegenwoordigers van verschillende Arabische landen gekozen zijn. Daaronder staan de verschillende Regionale Leidingen, die iedere Arabische staat afzonderlijk vertegenwoordigen. Zo hebben bijvoorbeeld Syrië, Irak, Jordanië en Saudi-Arabië ieder hun eigen Regionale Leiding. Aangezien de Ba'th in de meeste Arabische landen verboden is (uitzonderingen zijn Syrië, Irak en Libanon), is zij ondergronds georganiseerd en wordt de samenstelling van de plaatselijke Regionale Leidingen streng geheim gehouden. Om zich toch staande te kunnen houden is de Ba'th, net als de communistische partijen, volgens een cellensysteem georganiseerd.

De connectie met het leger

In 1946 werd Syrië de facto onafhankelijk doordat alle buitenlandse troepen het land verlaten hadden. De Ba'th kwam nu voor het eerst naar voren als een wettige politieke partij. Nog in hetzelfde jaar werd een begin gemaakt met het uitgeven van het officiële partijblad *al-Ba'th*.

In april 1947 hield de Ba'th haar eerste Nationale (dus pan-Arabische) Partijcongres in Damascus. Tijdens dit congres werden de Constitutie en de Interne Regels van de Ba'thpartij vastgelegd en goedgekeurd. De Constitutie vormt het geraamte van de Ba'th-ideologie, en is een getrouwe afspiegeling van de ideeën van Michel 'Aflaq, die op dit eerste Nationale Partijcongres gekozen werd tot secretaris generaal van de partij.

Eind maart 1949 beleefde Syrië zijn eerste militaire staatsgreep. Het was het begin van een lange reeks staatsgrepen die aan Syrië de reputatie hebben geschonken politiek een zeer instabiel land te zijn. Aanvankelijk verwelkomde de Ba'th de staatsgreep van Husni al-Za'im, die direct enkele belangrijke veranderingen doorvoerde. Maar toen deze de politieke vrijheid ging beperken en zijn bewind op een militaire dictatuur ging lijken, ging de Ba'th in de oppositie. Het was de Ba'thleiding bovendien duidelijk geworden dat het onmogelijk was enige effectieve politieke macht uit te oefenen zonder een aanzienlijke aanhang onder de legerofficieren. De partij begon daarom

het leger te infiltreren met als resultaat dat er praktisch bij iedere staatsgreep Ba'thistische officieren betrokken waren. Begin 1954 ging de Partij van de Arabische Ba'th samen met de Arabische Socialistische Partij die geleid werd door Akram al-Hawrani; de beide partijen heetten samen voortaan de Socialistische Partij van de Arabische Ba'th. Door het samengaan van beide partijen werd de macht van de Ba'th binnen het leger bijzonder vergroot, aangezien Akram al-Hawrani hier bijzonder veel aanhangers en connecties had.

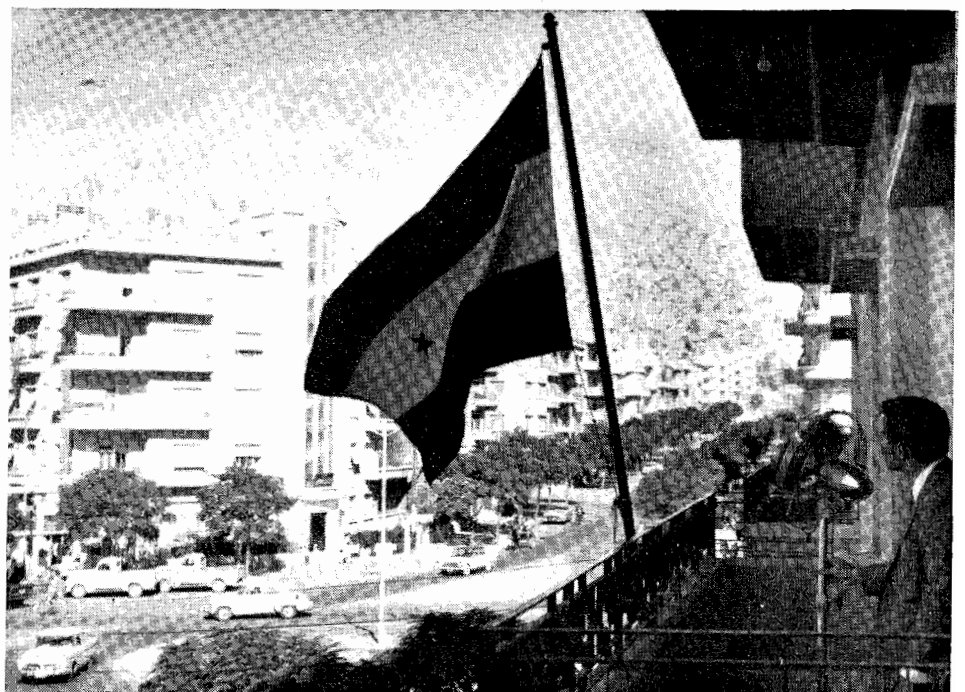
Eind februari 1954 werd er door een staatsgreep waarbij de Ba'th een groot aandeel had, een einde gemaakt aan het dictatoriale bewind van generaal Adib al-Shishakli, die sedert december 1949 in Syrië geregeerd had. Zeven maanden later vonden in september verkiezingen plaats: de eerste vrije en geheime verkiezingen die in de Arabische wereld werden gehouden. De Ba'th wist bij deze verkiezingen 22 van de 142 parlementszetels te bemachtigen, terwijl zij in 1949 slechts één zetel had weten te krijgen. Het nieuwe parlement was uiterst zwak en verdeeld, en vormde een gemakkelijke prooi voor de Ba'thisten, die goed gedisciplineerd waren en nauw samenwerkten. Zij wisten de komende vier jaar de Syrische politiek veel meer te beïnvloeden dan men uit hun aantal zetels zou vermoeden.

Streven naar een unie met Egypte

Vanaf 1956 begon de Ba'th een eenheid

met Egypte te propageren. In juni 1956 verwierf de partij twee sleutelposities in de Syrische regering, namelijk het ministerie van Buitenlandse Zaken en dat van Financiën. De Ba'th had als voorwaarde voor haar toetreding tot de regering geëist dat er met Egypte zou worden onderhandeld over een eenheid, hetgeen nu de officiële regeringspolitiek werd. In 1957 nam de invloed van de Syrische communisten sterk toe door de uitgebreide economische en technische hulp van de Sovjet-Unie aan Syrië. De Ba'th vreesde dat de communisten haar positie zouden weten te ondermijnen, vooral als deze een overwinning zouden behalen bij de komende verkiezingen. In een vereniging met Egypte zag de Ba'th een goede gelegenheid om zich van haar communistische tegenstanders te ontdoen; zij zette daarom extra haast achter de verwezenlijking hiervan. Op 22 februari 1958 werd de eenheid tussen Syrië en Egypte, sneller dan men verwacht had, officieel afgekondigd onder de naam van de Verenigde Arabische Republiek. Bij de eenheidsbesprekingen had Nasser geëist dat de unie sterk gecentraliseerd zou zijn, dat de militairen zich uit de politiek moesten terugtrekken, en dat alle politieke partijen, waaronder de Ba'th, moesten worden ontbonden. De nationale Leiding van de Ba'th, waaronder Michel 'Aflaq, Salah al-Din al-Bitar en Akram al-Hawrani, besloot begin 1958 om de

2. Nadat Syrië zich in de herfst van 1961 had losgemaakt uit de Verenigde Arabische Republiek heerste er een onwezenlijke kalmte.

partij in Syrië te ontbinden, zonder de goedkeuring te hebben gevraagd van de lagere partijleden. De leiders van de Ba'th meenden dat zij tijdens de unie de ideologie zouden leveren, terwijl Nasser voor het leiderschap zou zorgen. Zij zouden dan via Nasser hun invloed op Syrië kunnen behouden. Alles liep echter heel anders dan zij gedacht hadden.

Hoewel Nasser enkele prominente Ba'th-isten op hoge posten in de regering van de unie benoemde, kregen zij niet de macht die zij verwacht hadden. Bij de verkiezingen van de Nationale Unie, de volksvertegenwoordiging van de unie, werd de Ba'th door Nasser tegengewerkt, zodat zij slechts een klein aantal zetels verwierf. De betrekkingen tussen Nasser en de Ba'th verslechterden steeds meer, en eind 1959 namen alle Ba'thministers collectief hun ontslag uit de regering, waarmee zij indirect hun vertrouwen in Nasser en de unie opzegden.

Ook binnen het leger probeerde Nasser de macht van de Ba'th te vernietigen door velen van hen over te plaatsen van Syrië naar Egypte, waar zij geen gevaar vormden voor het regime van de VAR. In de zomer van 1959 vormde een aantal naar Egypte overgeplaatste Ba'thistische militairen een geheime organisatie die later bekend werd onder de naam van het *Militaire Comité*. De voornaamste oprichters van dit Militaire Comité waren Muhammad 'Umaran, Salah Jadid en

3. De nieuwe opperbevelhebber van het Syrische leger, generaal Abdoel Karim Zahredcen, rechts Moestafa Barocdi.

Hafiz al-Asad, allen leden van de islamitische secte van de 'alawieten. De Ba'thistische officieren waren vooral gekant tegen de dictatoriale houding van Nasser, en stelden de voormalige partijleiding ('Aflaq, Bitar, Hawrani) verantwoordelijk voor de slechte positie waarin zij nu waren beland, omdat het déze partijleiding was geweest die zonder enige garanties en zonder raadpleging der leden de partij had ontbonden en een eenheid met Egypte was aangegaan. De Ba'thistische militairen van het Militaire Comité begonnen nu, geheel buiten de oude burgerlijke leiding om, hun eigen partijorganisatie in het leger op te bouwen. Hun voornaamste plannen waren: het overnemen van de macht in Syrië; het gebruiken van de burgerlijke Ba'thpartij als dekmantel; het uitschakelen van de oude patriarchale partijleiding van 'Aflaq, Bitar en Hawrani.

Breuk met Egypte

Op 28 september 1961 maakte een aantal Syrische officieren door middel van een staatsgreep een einde aan de eenheid met Egypte. Ook zij koesterden een wrok tegen de Egyptische overheersing die er tijdens de eenheid in het Syrische leger geweest was. Kort na de afscheiding werden 63 unionistische officieren, van wie de meesten Ba'thisten waren, uit het leger ontslagen. Het Militaire Comité begon nu plannen te maken om het nieuwe bewind omver te werpen.

Na de afscheiding van Syrië van de Verenigde Arabische Republiek, op 28 sep-

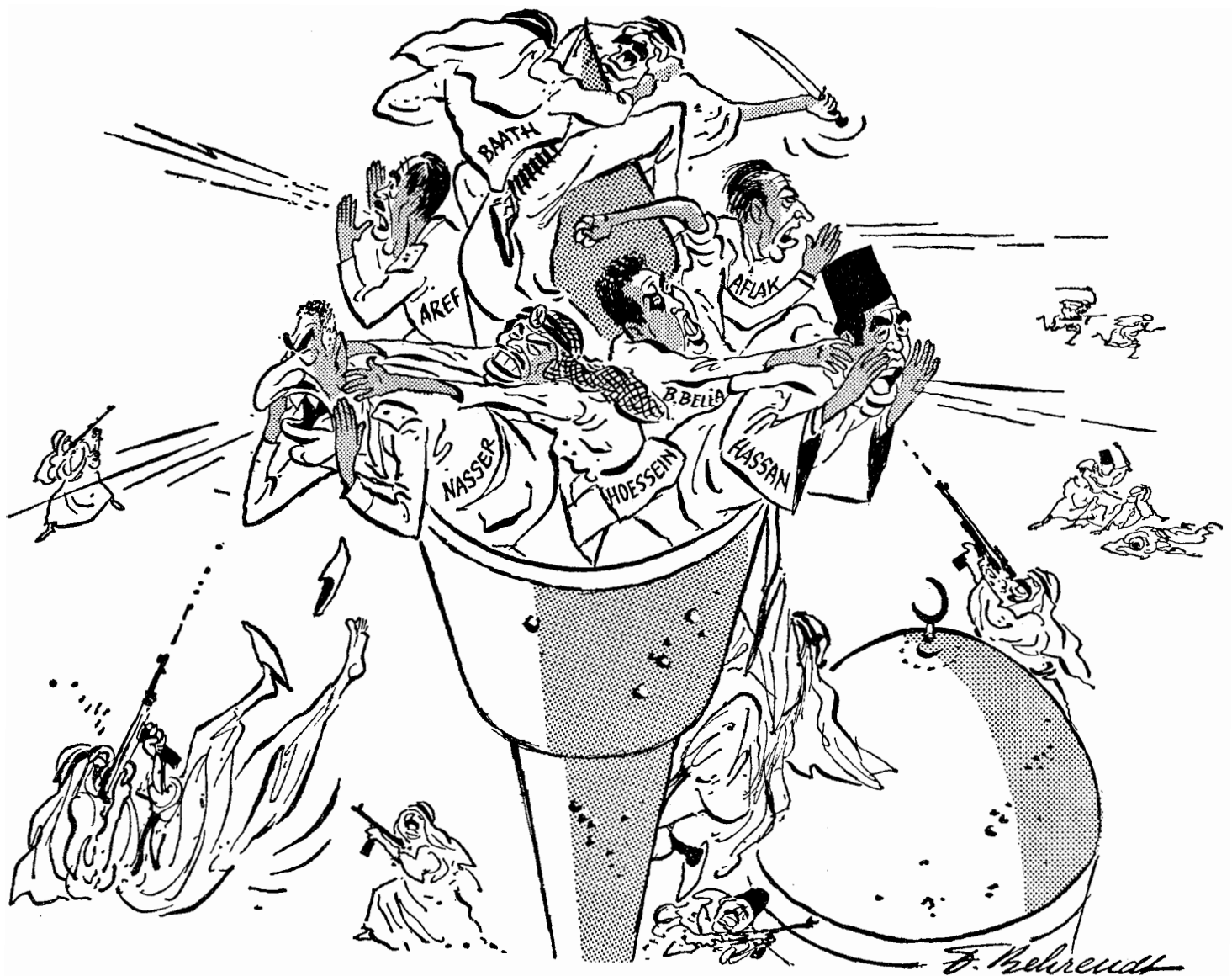
tember 1961, bleek dat de Syrische burgerlijke Ba'thisten in verschillende groepen versplinterd waren. Akram al-Hawrani ondertekende na de separatistische coup een document waarin de afscheiding werd ondersteund. Bitar deed dit ook, maar kwam later op zijn besluit terug. Vooral in de grote steden als Damascus en Aleppo scheidden zich grote groepen Ba'thisten af, en vormden een nieuwe organisatie, genaamd de Socialistische Unionistische Beweging. Deze groep stond duidelijk achter Nasser. Geheel onafhankelijk van de Nationale Leiding van de Ba'thpartij, die haar zetel tijdens de unie in Bayrut had, was er een groep die de regionale organisatie van de Ba'th in Syrië weer hersteld had. Deze groep, die bekend stond als al-Ba'th al-Qutri (de Regionale Ba'th) verwierp om dezelfde redenen als het Militaire Comité het traditionele leiderschap van 'Aflaq, Bitar en Hawrani.

In mei 1962 werd in Homs een Nationaal Congres van de Ba'thpartij gehouden. Van de Syrische Ba'thisten was alleen de groep van 'Aflaq vertegenwoordigd; de andere groepen waren niet uitgenodigd. Op dit congres werd besloten de regionale organisatie van de Ba'th in Syrië die sedert de unie met Egypte nog steeds officieel ontbonden was te herstellen. Voorts zou de partij streven naar een herstel van de eenheid met Egypte, zij het dit maal op federatieve basis. Akram al-Hawrani en zijn groep werden officieel uit de partij gestoten. Een commissie van overwegend Iraakse Ba'thisten werd belast met het herstel van de partijactiviteiten in Syrië.

De Ba'th aan de macht

Toen de Ba'th op 8 februari 1963 in Irak een geslaagde greep naar de macht deed, was de organisatie van de partij in Syrië nog maar nauwelijks op gang gekomen. Michel 'Aflaq sprak daarom zijn vrees uit over het te snel uitvoeren van een Ba'thistische coup in Damascus, voordat de partij zich goed zou kunnen organiseren en wat meer aanhangers zou hebben gekregen. Geheel onafhankelijk van de Nationale Leiding waren de Ba'thisten van het Militaire Comité echter bezig met plannen voor een machtsovername in Syrië. Op 8 maart 1963 slaagden zij erin om in samenwerking met Nasseristen en Arabische Nationalisten het bestaande bewind omver te werpen. De burgerlijke Ba'thpartij telde op dat moment nog maar ongeveer 400 actieve leden.

Bitar kreeg opdracht om een nationale front-regering te vormen. De helft van de regeringszetels werd bezet door Ba'thisten. Achter de schermen regeerden echter de militairen. Het Militaire Comité was met een belangrijk onderdeel van zijn plannen begonnen: het regeren van Syrië onder dekmantel van de burgerlijke Ba'thpartij.

Al direct na de coup van 8 maart ontstonden er moeilijkheden tussen de Ba'thisten en de Nasseristen. Eerst over de verdeling van de regeringszetels, en daarna over het herstel van de eenheid met Egypte. De Nasseristen wilden een onmiddellijk herstel van de eenheid met Egypte onder dezelfde voorwaarden zoals deze eerder bestaan hadden. De Ba'thisten waren meer voor een federatie en wilden het Ba'thistische Irak daar ook in betrekken. In maart en april 1963 werden er in Caïro besprekingen gevoerd

tussen delegaties van Egypte, Syrië en Irak, die tenslotte leidden tot de ondertekening van een verdrag op 17 april dat voorzag in een federatie tussen de drie landen. Kort na de ondertekening van het eenheidsverdrag werden in Syrië de voornaamste Nasseristische officieren ontslagen. In de Egyptische radio en pers werd een zware aanval gedaan op het Syrische regime. Het eenheidsverdrag was een dode letter geworden.

De spanning tussen de Ba'thisten en Nasseristen in Syrië liep enorm op, hetgeen tenslotte culmineerde in een mislukte staatsgreep van de Nasseristen o.l.v. Jasim 'Alwan op 18 juli 1963. De Nasseristen werden hierbij volledig uitgeschakeld, waarna de Ba'thistische officieren als enige machthebbers overbleven.

Interne verdeeldheid

In oktober 1963 werd het Zesde Natio-

4. Zo zag de tekenaar Frits Behrendt eind 1963 de onderlinge ruzies in de Arabische wereld: '1001 nacht'.

nale Congres van de Ba'thpartij in Damascus gehouden. Dit congres, het eerste na de machtsovername van 8 maart, betekende een historische verandering in de partij. Tijdens het congres werd een ideologische partijresolutie aangenomen waarin de ideeën van 'Aflak werden aangevallen als romantisch, niet-realistisch, onwetenschappelijk en 'petit-bourgeois'. Op het congres werd ook besloten om de partij opnieuw open te stellen voor alle voormalige partijleden, mits zij eerst zelfkritiek zouden uitoefenen, de nieuwe partijpolitiek zouden aanvaarden, en als individu tot de partij zouden toetreden.

Anders dan was afgesproken traden de leden van al-Ba'th al-Qutri (Qutriyin) door bemiddeling van Salah Jadid, een

van de leiders van het Militaire Comité, als groep en zonder zelfkritiek tot de partij roe. De denkbeelden van de Qutriyin en het Militaire Comité kwamen bijzonder veel overeen. Vanaf hun toetreding tot de partij groeide er een stevig bondgenootschap tussen hen in het Militaire Comité, zodat zij tenslotte samen een aparte partij binnen de Ba'th gingen vormen.

Sedert de wederopbouw van de Ba'th in Syrië was de samenstelling van de leden enorm veranderd. Uit de grote steden als Damascus en Aleppo waren vele leden afgevallen, terwijl nu de Ba'thisten uit de provinciale steden veel sterker vertegenwoordigd waren. Dat was in het bijzonder het geval in de gebieden die bevolkt werden door 'alawieten, druzen en isma'iliëten. Ook de vertegenwoordigers van het Militaire Comité kwamen uit deze streken, en waren overwegend 'alawieten (Jadid, 'Umaran en al-'Asad), druzen (Hatun en Hamad 'Ubayd) en isma'iliëten ('Abd al-Karim- al-Jundi). Bij de zuivering en wederopbouw van het leger na de staatsgreep van 8 maart 1963 selecteerden de leiders van het Militaire Comité niet alleen op politieke kleur

5a. Salah al-Din al-Bitar, een van de initiatiefnemers tot de oprichting van de Ba'th-partij. 5b. Generaal Amin al-Hafiz, van 1963 tot begin 1966 'sterke man' van Syrië. 5c. Muhammad 'Umaran kreeg in het nieuwe kabinet Bitar begin 1966 de post van minister van Defensie. 5d. Nur al-Din al-Atasi werd op 13 november 1970 met andere leiders van de Ba'th gearresteerd op last van Syrië's nieuwe sterke man Hafiz al-Asad.

maar vooral op basis van familiebanden en sectarisme. Zo nam het aantal 'alawieten, druzen en isma'iliëten onder de officieren belangrijk toe, ten nadele van de soennieten.

Nieuwe 'sterke man': Amin al-Hafiz

In oktober 1963 nam Bitar ontslag en werd generaal Amin al-Hafiz de nieuwe premier van Syrië. Deze was na de 8 maart-revolutie van zijn post als militair attaché in Argentinië naar Syrië teruggeroepen en benoemd tot minister van Binnenlandse Zaken. Ook werd hij in het Militaire Comité opgenomen, hoewel hem niet alle geheime plannen bekend werden gemaakt. Vooral na de mislukte staatsgreep van de Nasseristen op 18 juli 1963 leek het alsof Amin al-Hafiz steeds machtiger werd. Hij ontleende echter, vooral in het begin, veel van zijn macht aan Salah Jadid, de sleutelfiguur van het Militaire Comité, die in de periode van november 1963 tot augustus 1965 de belangrijke positie van stafchef van het Syrische leger bezette. Vanuit deze positie kon Jadid zijn bondgenoten (vooral 'alawieten en druzen) op alle belangrijke posten in het leger en het partijapparaat benoemen totdat hij op 23 februari 1966 zonder veel moeite openlijk de macht aan zich kon trekken. Het Militaire Comité zag inmiddels kans om samen met de Qutriyin steeds meer in het partijapparaat door te dringen zodat zijn leden tenslotte de hele Regionale Leiding en de feitelijke macht in Syrië in handen hadden. Alleen de Nationale Leiding stond

nog grotendeels achter 'Aflaq. Om zijn misnoegen over de macht van de militairen kenbaar te maken verliet Michel 'Aflaq, de secretaris-generaal van de Nationale Leiding van de Ba'thpartij die officieel de macht in handen had, Syrië en ging vijf maanden lang bij zijn broer in Duitsland wonen.

Na lange onderhandelingen stemde 'Aflaq erin toe om naar Syrië terug te keren. In december 1964 werden besprekingen gevoerd tussen de Nationale en de Syrische Regionale Leiding, tijdens welke voor het eerst de geheime plannen van het Militaire Comité bekend werden, door een breuk die er was ontstaan tussen Muhammad 'Umaran en de andere leden van het Comité. 'Umaran werd uitgestoten en verbannen uit Syrië. Kort nadat de vergaderingen beëindigd waren, nationaliseerde de Regionale Leiding begin januari 1965 een groot aantal Syrische bedrijven zonder eerst een studie te hebben gemaakt van het nut hiervan. Het voornaamste doel was om aan te tonen dat de Regionale Leiding 'links' was en de Nationale Leiding 'rechts', omdat deze kritiek uitoefende op de willekeur van de nationalisaties. Deze hadden demonstraties in Damascus ten gevolge, die bloedig werden onderdrukt. In april 1965 werd opnieuw een Nationaal Congres van de Ba'th in Damascus gehouden. Er zou onder andere worden gesproken over de relatie tussen de partij en de militairen. 'Aflaq meende dat de militairen de naam van de Ba'th al genoeg hadden besmeurd en eisten dat

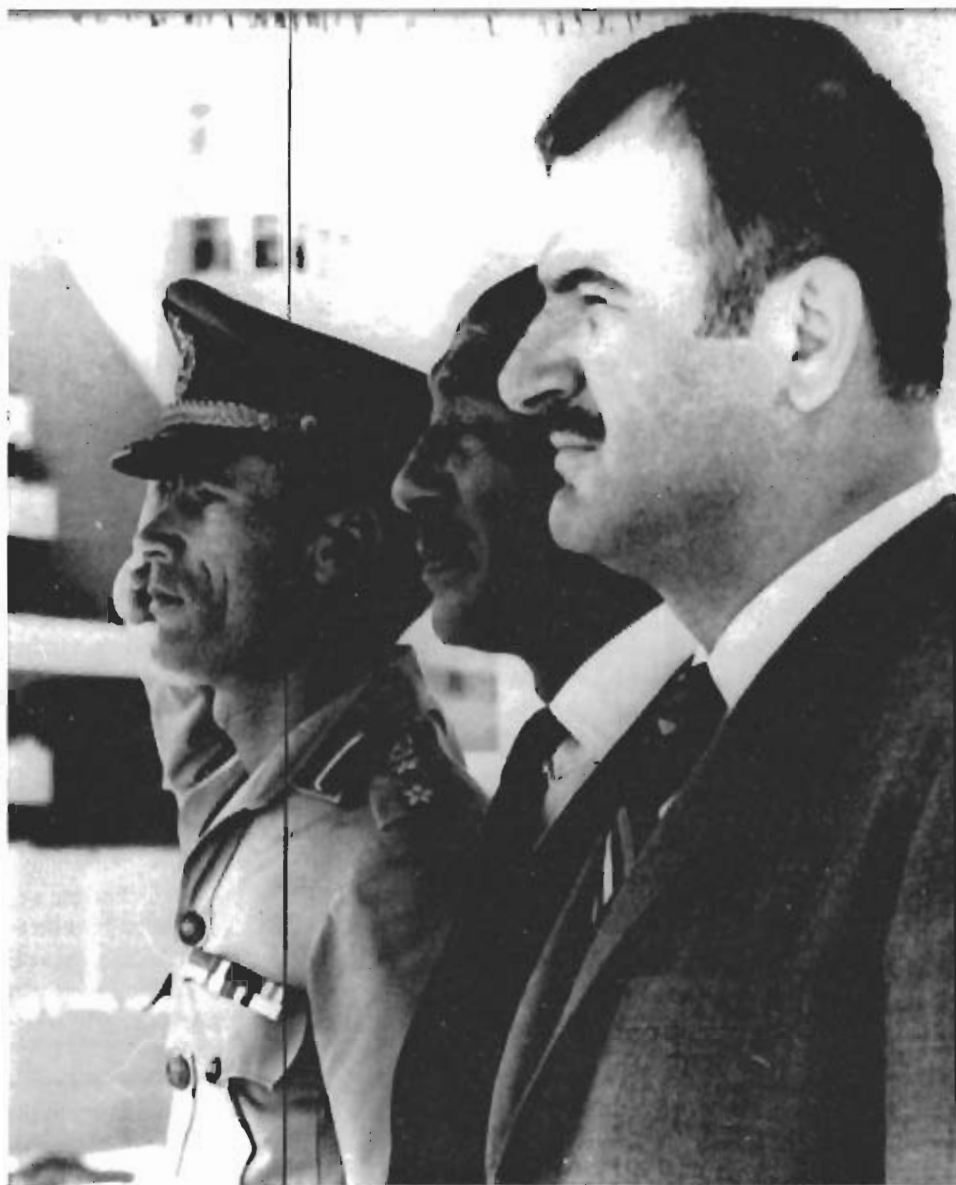

dezen zich volkomen ondergeschikt moesten maken aan de civiele partijleiding. Zouden zij dat niet doen, dan zou openlijk moeten worden verklaard dat de militaire Ba'thisten de afgelopen twee jaar de naam van de burgerlijke partij hadden misbruikt als dekmantel voor hun eigen doeleinden. De meerderheid van de congresleden weigerde een duidelijke uitspraak te doen uit vrees voor een nieuwe confrontatie met de militairen. 'Aflaq stelde zich daarom niet herkiesbaar als secretaris-generaal van de Nationale Leiding van de Ba'th en werd opgevolgd door dr Munif al-Razzaz. Deze streefde naar een verzoening met de militairen, hetgeen onmogelijk bleek. De positie van de Nationale Leiding verzwakte daarom steeds meer, terwijl de macht van het Militaire Comité en de Qutriyin binnen het leger en de Regionale Leiding steeds groter werd.

De tegenstelling Hafiz-Jadid

In 1965 brak grote onenigheid binnen het Militaire Comité uit, namelijk tussen generaal Salah Jadid en generaal Amin al-Hafiz. Al-Hafiz weigerde om nog langer te fungeren als speerpunt van het Militaire Comité in de strijd tegen de Nationale Leiding, en weigerde om voortdurend de wil van dit Comité (dat wil zeggen van Salah Jadid) uit te voeren.

6. De president van Syrië, Hafiz al-Asad, samen met de Egyptische president Anwar Sadat en de Libische leider Muammar Gaddafi.

Hij beschuldigde Jadid van het vormen van een sectaristisch blok (van 'alawieten, druzen en isma'ïlieten) binnen het leger. Jadid beschuldigde al-Hafiz van een militaire dictatuur. Mede door tussenkomst van de partij gaven zowel Jadid als al-Hafiz hun posities, in het leger op. Ondertussen wist Jadid door allerlei slimme manoeuvres het grootste deel van de Regionale Leiding achter zich te krijgen in zijn machtsstrijd met Amin al-Hafiz. Eind september 1965 moest deze laatste onder gezamenlijke druk van de Regionale Leiding en enkele leden van een inmiddels gevormde Presidentiële Raad, het premierschap afstaan aan Yusuf Zu'ayin, een aanhanger van Salah Jadid. Vanaf dit ogenblik begon Amin al-Hafiz steeds meer toenadering te zoeken tot de Nationale Leiding. De tegenstellingen tussen de Nationale en Regionale Leiding werden daardoor nog heviger.

Op 21 december 1965 ontbond Amin al-Hafiz per decreet de Regionale Leiding, waardoor alle bevoegdheden van de Regionale- aan de Nationale Leiding kwamen. Yusuf Zu'ayin bood het ontslag van zijn regering aan en de aanhangers van Jadid trokken zich uit de Presidentiële Raad terug. De maatregelen van de Nationale Leiding kwamen veel te laat aanzien de feitelijke macht in het leger al lang in handen van Salah Jadid en zijn aanhangers was. Het was nu nog alleen afwachten wanneer zij de macht openlijk zouden overnemen.

Op 2 januari 1966 vormde Bitar een nieuwe regering. Muhammad 'Umaran, die naar Syrië was teruggeroepen, kreeg het ministerie van Defensie. Zijn voornaamste taken waren het herstellen van de discipline binnen het leger en het overplaatsen van enkele aanhangers van Salah Jadid, die een gevaar vormden

voor de Nationale Leiding. Deze officieren hadden bedreigd zich gewapend te zullen verzetten bij een eventuele overplaatsing. Het besluit van de Nationale Leiding om hen over te plaatsen bepaalde de datum waarop het Militaire Comité en de Qutriyin openlijk de macht overnamen. Op 23 februari 1966 brachten zij het bewind van Amin al-Hafiz en de Nationale Leiding ten val. De plannen van het Militaire Comité, die tijdens de eenheid met Egypte in het geheim waren bearaamd, waren nu volledig uitgevoerd.

De regionalisten aan de macht in Syrië: nieuwe onenigheid

Door de staatsgreep van 23 februari werd de Ba'thpartij door de hele Arabische wereld heen in twee delen gesplitst: een deel dat het nieuwe bewind in Damascus volgde, en een deel dat de nieuwe Nationale Leiding die op 25 februari 1966 in Bayrut was opgericht volgde. De Nationale Leiding van Bayrut steunde de groep van 'Aflaq.

In de periode van 23 februari 1966 tot 13 november 1970 raakte Syrië steeds verder in een isolement vanwege de extremistische politiek die door haar leiders gevoerd werd. Net als in de periode van 1963 tot 1966 het geval was geweest, raakte ook nu de Ba'th verdeeld in een extremistische groep die meer regionaal georiënteerd was, en een gematigde groep die meer nationaal (dat wil zeggen op de gehele Arabische wereld) georiënteerd was. De eerste groep werd vertegenwoordigd door Salah Jadid, Yusuf Zu'ayin en Ibrahim Makhus, de tweede door Hafiz al-Asad, de minister van defensie en Mustafa Tallas, de stafchef van het Syrische leger sedert begin 1968. De kloof kwam voor het eerst duidelijk naar voren *na de juni-oorlog* van 1967 toen Israël de Syrische Golan-hoogvlakte bezette. De groep van Hafiz al-Asad gaf

prioriteit aan het heroveren van de Arabische bezette gebieden, ook al zou dit gaan ten koste van de economische ontwikkeling van Syrië, en pleitte voor nauwere samenwerking met andere Arabische landen en in het bijzonder Irak waar sedert 17 juli 1968 de Ba'th weer aan de macht was gekomen. Dit bewind steunde echter de Nationale Leiding van de Ba'th van 'Aflaq. De groep van Jadid en Zu'ayin meende dat er alleen sprake kon zijn van een werkelijke voorbereiding op de bevrijding van de bezette gebieden als men zich eerst zou concentreren op de economische ontwikkeling van Syrië. Tegelijkertijd pleitte de groep van Jadid voortdurend voor een Volksoorlog ter bevrijding van Palestina.

In september 1970 bereikte de tegenstelling tussen Asad en Jadid de hoogtepunt, naar aanleiding van de Syrische interventie in de burgeroorlog die in Jordanië woedde tussen de Palestijnse guerrillastrijders en de regeringstroepen van koning Husayn. Door toedoen van Jadid was een groot aantal tanks vanuit Syrië Jordanië binnengedrongen om de Palestijnse guerrilla's te steunen. Asad was hier tegen omdat hij niet openlijk in de interne aangelegenheden van Jordanië wilde interveniëren en hield daarom de Syrische luchtmacht aan de grond. In een poging om het opnieuw ontbrande conflict bij te leggen werd er besloten tot een buitengewone zitting van het Nationale Congres van de Ba'thpartij. Dit werd op 30 oktober 1970 geopend door dr Nur al-Din al-Atasi die tussen de beide groepen trachtte te bemiddelen. Salah Jadid die een groot deel van de congresleden achter zich had, wist gedaan te krijgen dat op 12 november een aantal voor hem gunstige resoluties werden aanvaard. De voornaamste resolutie was wel die waarin de overplaatsing van Hafiz al-Asad, de minister van Defensie, en Mustafa Tallas,

de stafchef van het leger, geëist werd. Op 13 november 1970 kwamen Asad en Tallas in actie en arresteerden de voornaamste partijleiders waaronder Salah Jadid, Nur al-Din al-Atasi en Yusuf Zu'ayin. Hiermee was het bewind van Jadid geëindigd. Van de oorspronkelijke leden van het Militaire Comité was Hafiz al-Asad de enige die nog was overgebleven. Hij werd premier en vormde op 21 november een nieuwe regering waarin naast een Ba'thistische meerderheid ook leden van de Arabisch Socialistische Unie en Socialistische Unionisten (voormalige Ba'thisten) zitting hadden. Asad verbreedde hiermee de politieke basis van zijn bewind, dat het kenmerk droeg van een progressief nationaal front.

Op 27 november werd in Damascus en Caïro aangekondigd dat Syrië zich bij de voorgestelde federatie tussen Egypte, Libië en Sudan zou aansluiten. Hierdoor werd de populariteit van Asads regime bijzonder vergroot, en voor het eerst sedert de juni-oorlog van 1967 heerste er weer een vreugdestemming in Damascus.

Ook met andere Arabische landen zoals Libanon en Jordanië werden de betrekkingen weer genormaliseerd. Voor het eerst sinds lange tijd raakte Syrië uit zijn isolement. Op economisch gebied toonde Asad zich veel gematigder dan het vorige regime. In openbare speeches steunde hij de publieke sector van de economie, en beloofde hij steun aan particulier initiatief zolang er geen sprake zou zijn van uitbuiting. Ook werden de overheidsbeperkingen op de handel met het buitenland verzacht.

Op 12 maart 1971 werd Hafiz al-Asad per referendum als enige kandidaat met 99,2 % der stemmen tot president gekozen voor een periode van 7 jaar. Het was de eerste keer dat iemand van de 'alawietische secte president van Syrië werd.